

Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antyśmogowej

aspekty prawne

r. pr. Miłosz Jakubowski
Fundacja Frank Bold

Plan prezentacji

1. Uwagi wprowadzające, źródła prawa o ochronie powietrza, jakość powietrza w Polsce i w województwie podkarpackim.
2. Omówienie programu ochrony powietrza i uchwały antysmogowej.
3. Wymagania prawne dotyczące paliw stałych z uwzględnieniem przepisów epizodycznych.
4. Kontrola palenisk indywidualnych: podstawa prawna, przebieg kontroli, sposoby postępowania w przypadkach problemowych.
5. Zagadnienia związane ze spalaniem odpadów komunalnych.
6. Wymiar kary, środki pozapenalne, okoliczności łagodzące i obciążające.
7. Uwagi końcowe, art. 363 POŚ.

Uwagi wprowadzające

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza - najważniejsze akty prawne

Prawo UE

- **Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE): PM2,5, PM10, NOx, SO2, benzen, ołów, CO**
- Dyrektywa 2004/107/WE w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu: b(a)p
- Dyrektywa 2009/125/12 ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią + rozporządzenia wykonawcze, w tym 2015/1189 (kotły na paliwo stałe), 2015/1185 (ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe)

Prawo krajowe

- **Ustawa Prawo Ochrony Środowiska** oraz rozporządzenia wykonawcze, w tym rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu; rozporządzenie w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych
- **Ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw**

Prawo miejscowe

- Wojewódzkie programy ochrony powietrza wraz z planami działań krótkoterminowych
- Wojewódzkie uchwały antysmogowe tj. uchwały podejmowane na podstawie art. 96 Prawa Ochrony Środowiska

Poziomy dopuszczane i docelowe – ochrona ludzi

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24 sierpnia 2012 r.
w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

PM10	PM2,5	NO ₂	SO ₂
50 µg/m ³ – 24 h 35 razy/rok	20 µg/m ³ – 1 rok (od 2020 r.)	200 µg/m ³ – 1 h 18 razy/rok	350 µg/m ³ – 1 h 24 razy/rok
40 µg/m ³ – 1 rok	b(a)p	40 µg/m ³ – 1 rok	125 µg/m ³ – 24 h 3 razy/rok
100 µg/m ³ – 24h (poziom informowania)	1 ng/m ³ – 1 rok (poziom docelowy)	400 µg/m ³ – 1 h (poziom alarmowy)	500 µg/m ³ – 1 h (poziom alarmowy)
150 µg/m ³ – 24h (poziom alarmowy)			

World Health Organization

- <https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329>
- PM2,5:
  - **5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** średniorocznie
  - **15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** średniodobowo (3-4 przekroczenia rocznie).
- PM10:
  - **15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** średniorocznie
  - **45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** średniodobowo (3-4 przekroczenia rocznie)

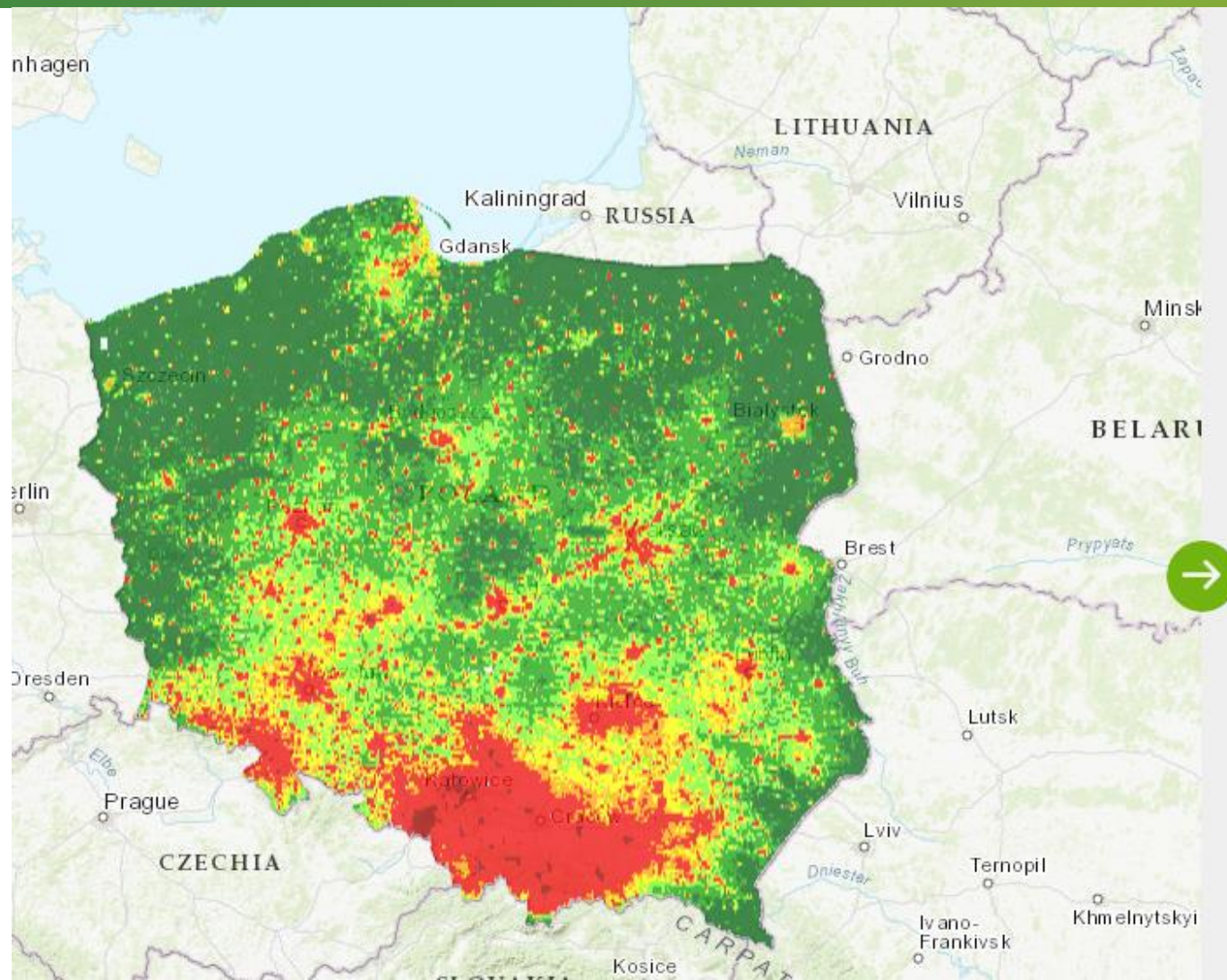
Podział kraju na strefy

Strefy w województwie podkarpackim:

- strefa miasto Rzeszów:
  - kod PL1801,
  - 129 km²,
  - 196 638 mieszkańców.
- strefa podkarpacka:
  - kod PL1802,
  - 17 717 km²,
  - 1 924 591 mieszkańców.

Zanieczyszczenie powietrza w Polsce

Mapa wykonana w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.
BaP (śr. roczna) - rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P [ng/m³]

▼ Rok

2021

▼ Typ wskaźnika

Ochrona zdrowia

Ochrona roślin

▼ Wskaźniki

PM10 (śr. roczna)

PM10 (36 Max)

PM2.5 (śr. roczna)

BaP (śr. roczna)

NO2 (śr. roczna)

NO2 (19h Max)

SO2 (25h Max)

SO2 (4 Max)

O3 (3-letnia)

▼ Legenda

0,76 - 1,00

1,01 - 1,25

1,26 - 1,49

1,50 - 5,00

>= 5,01

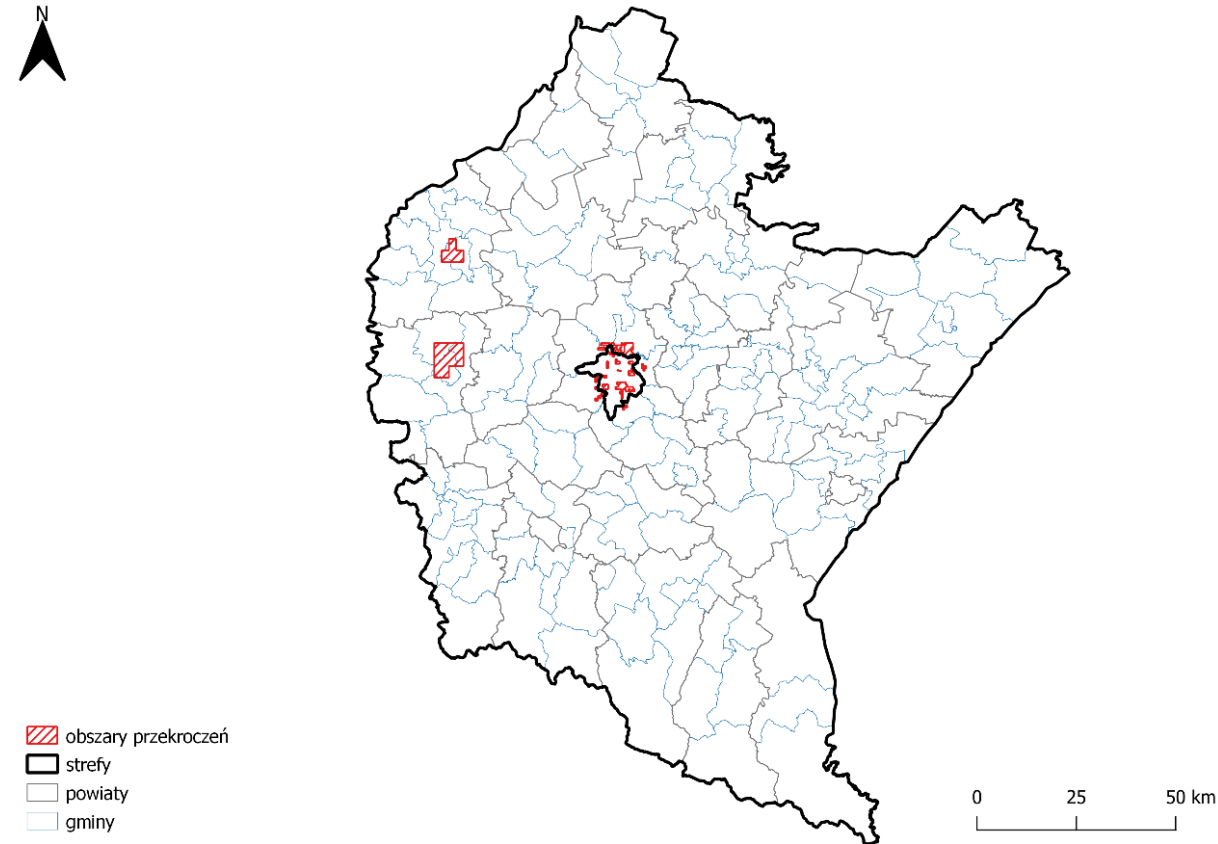
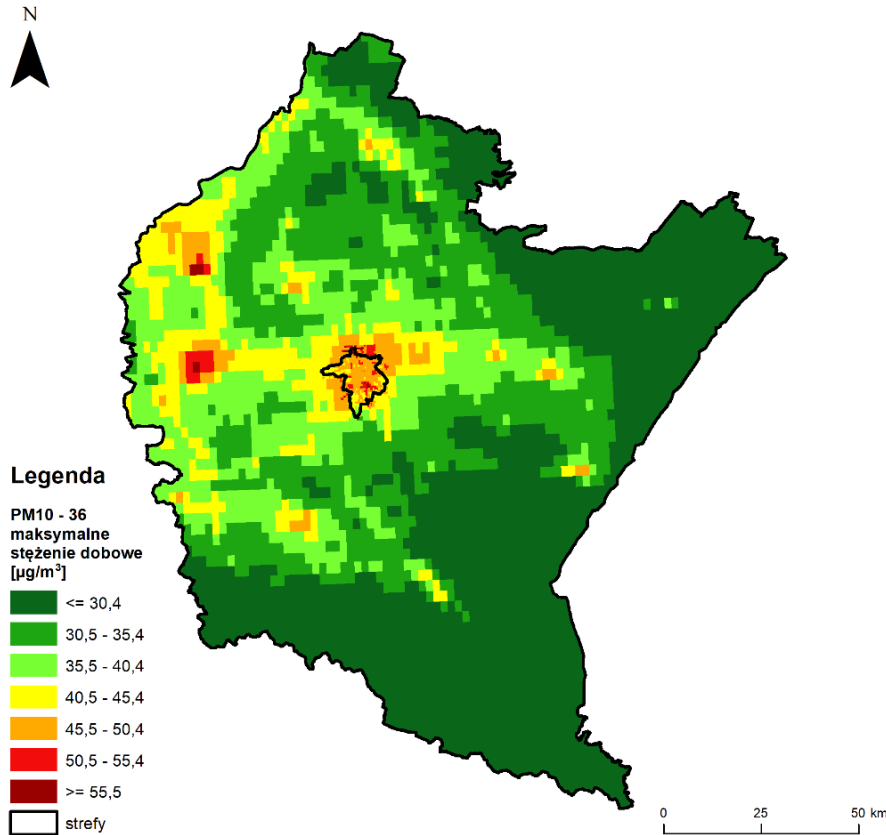

Jakość powietrza w województwie podkarpackim w 2021 r.

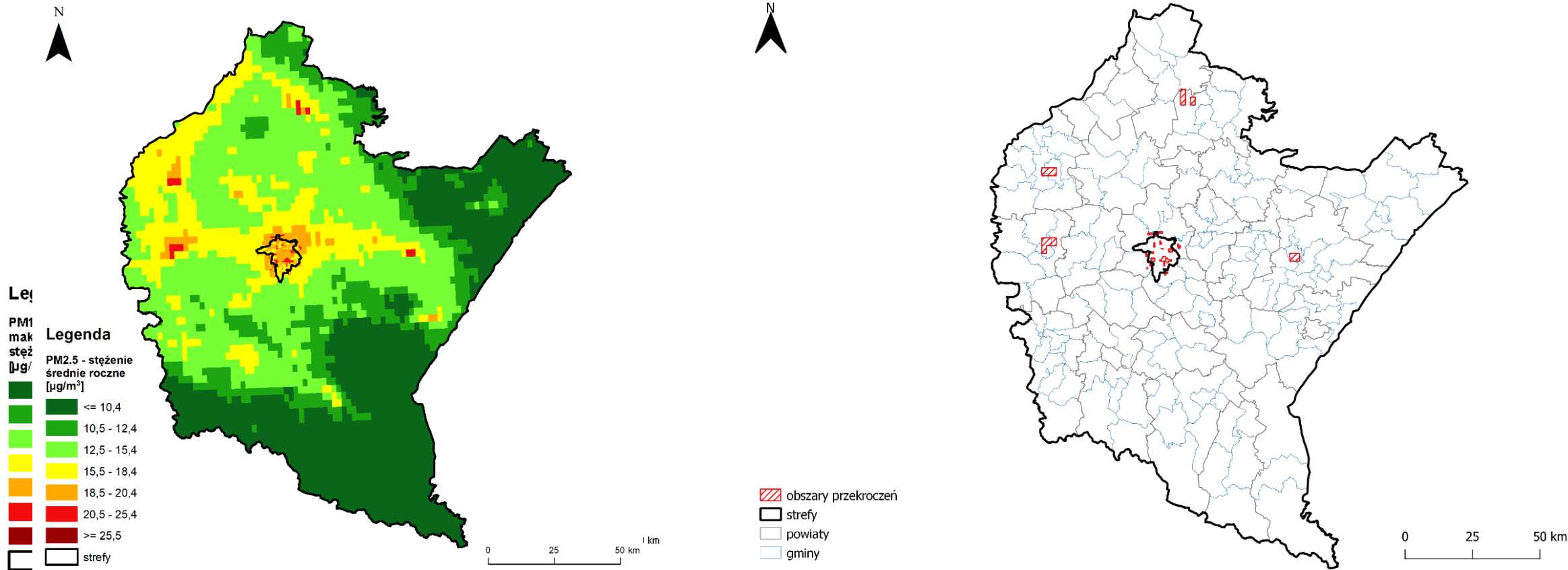

<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1722>

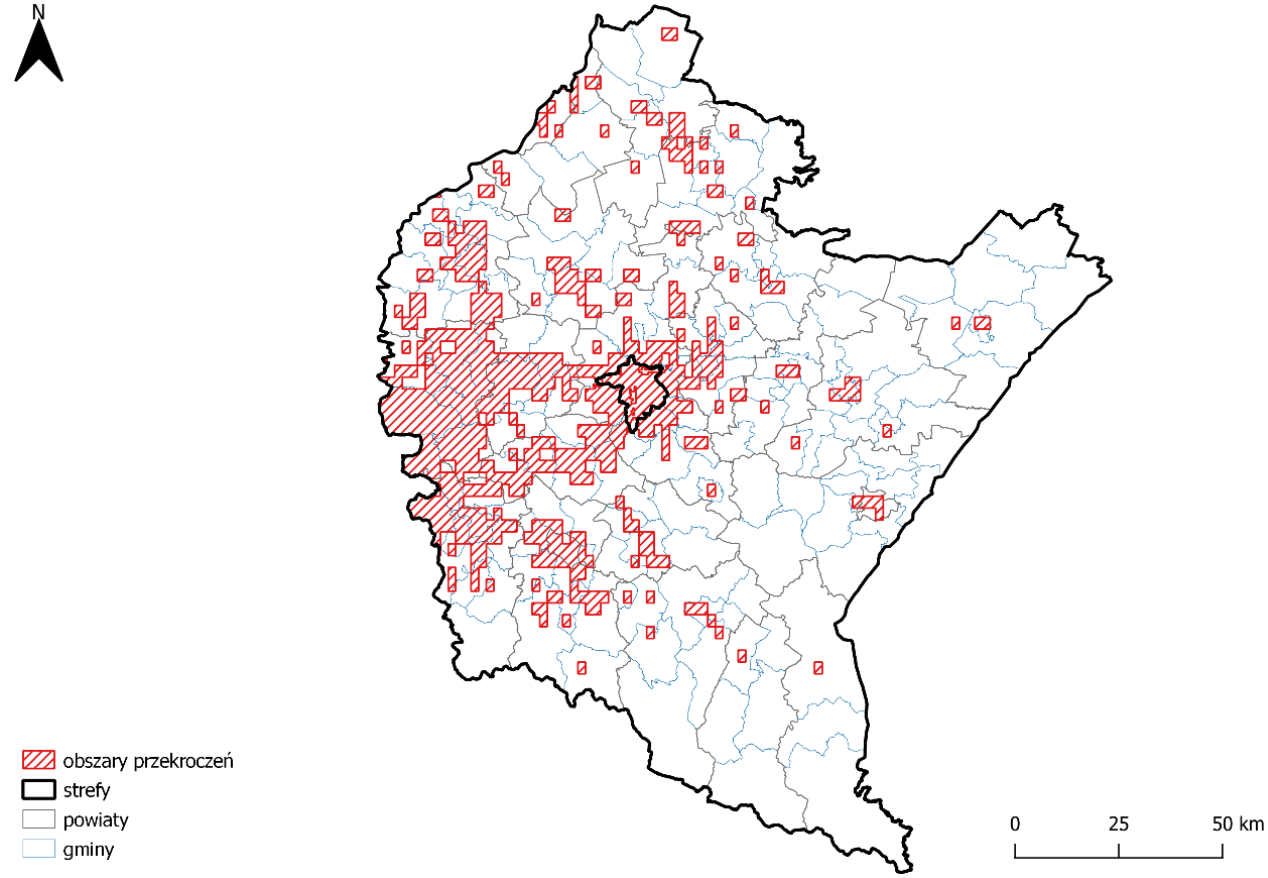
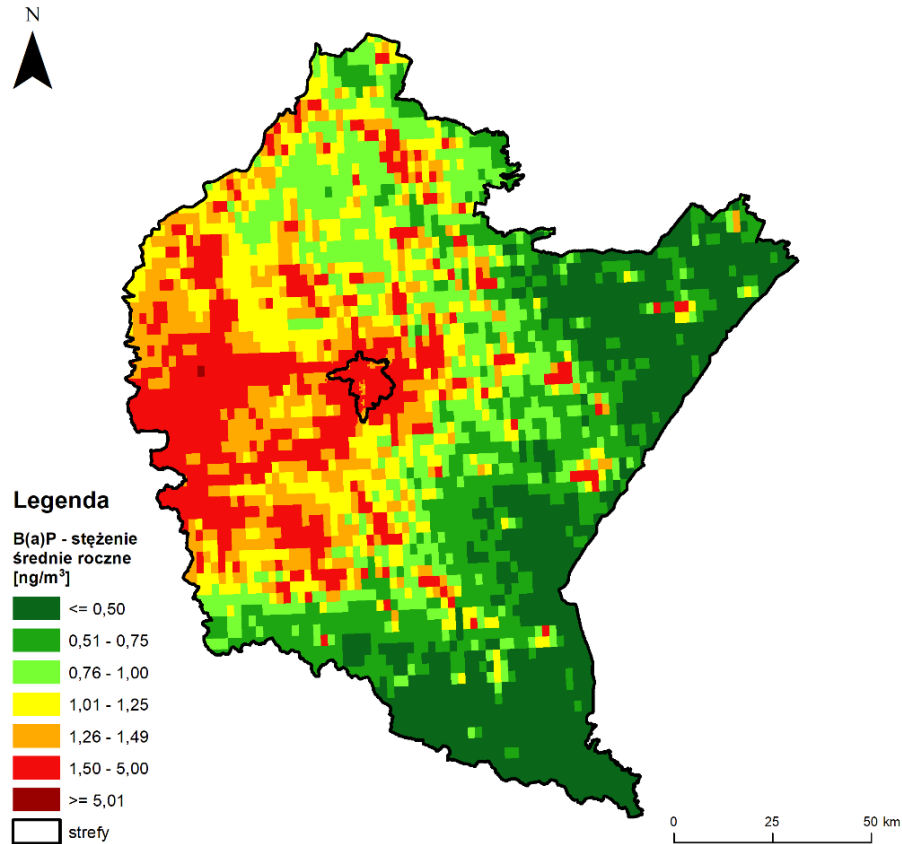
Zanieczyszczenie powietrza w województwie podkarpackim – PM10

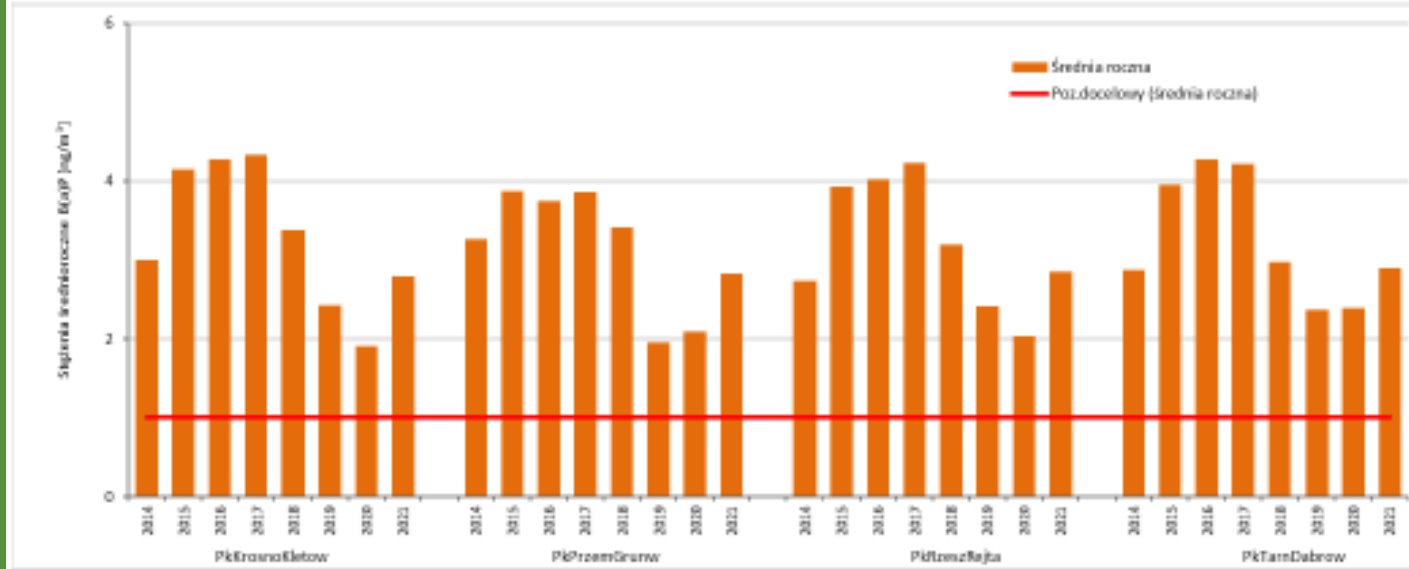

Zanieczyszczenie powietrza w województwie podkarpackim – PM2,5

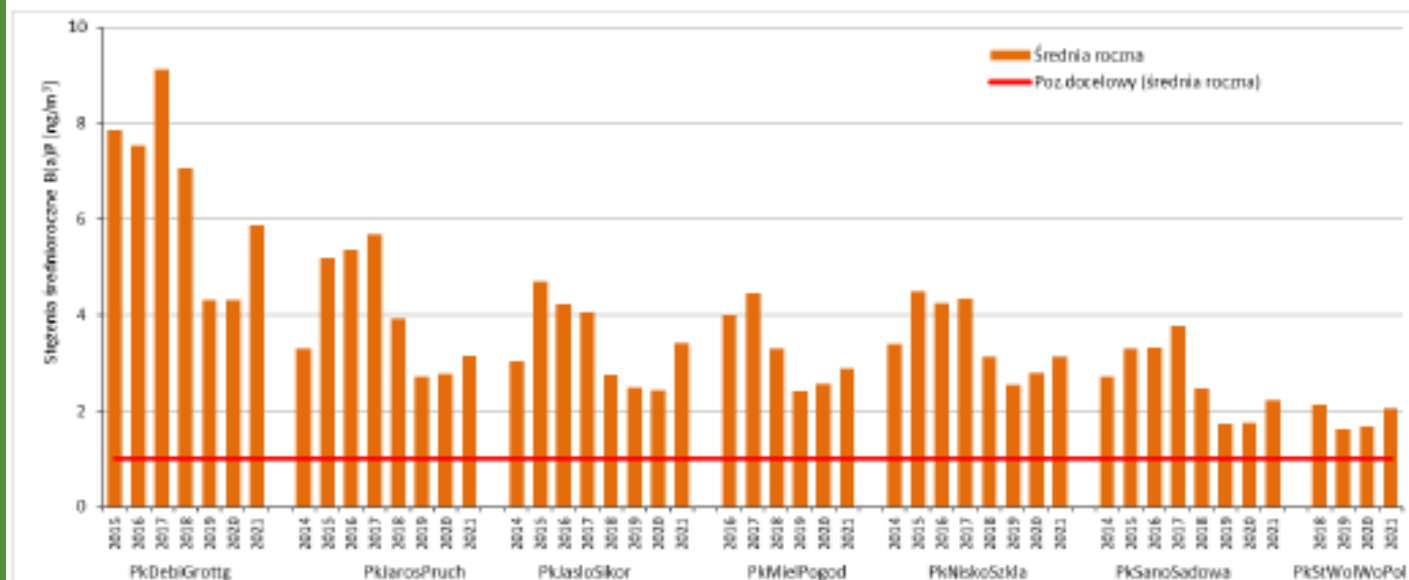

Zanieczyszczenie powietrza w województwie podkarpackim – b(a)p

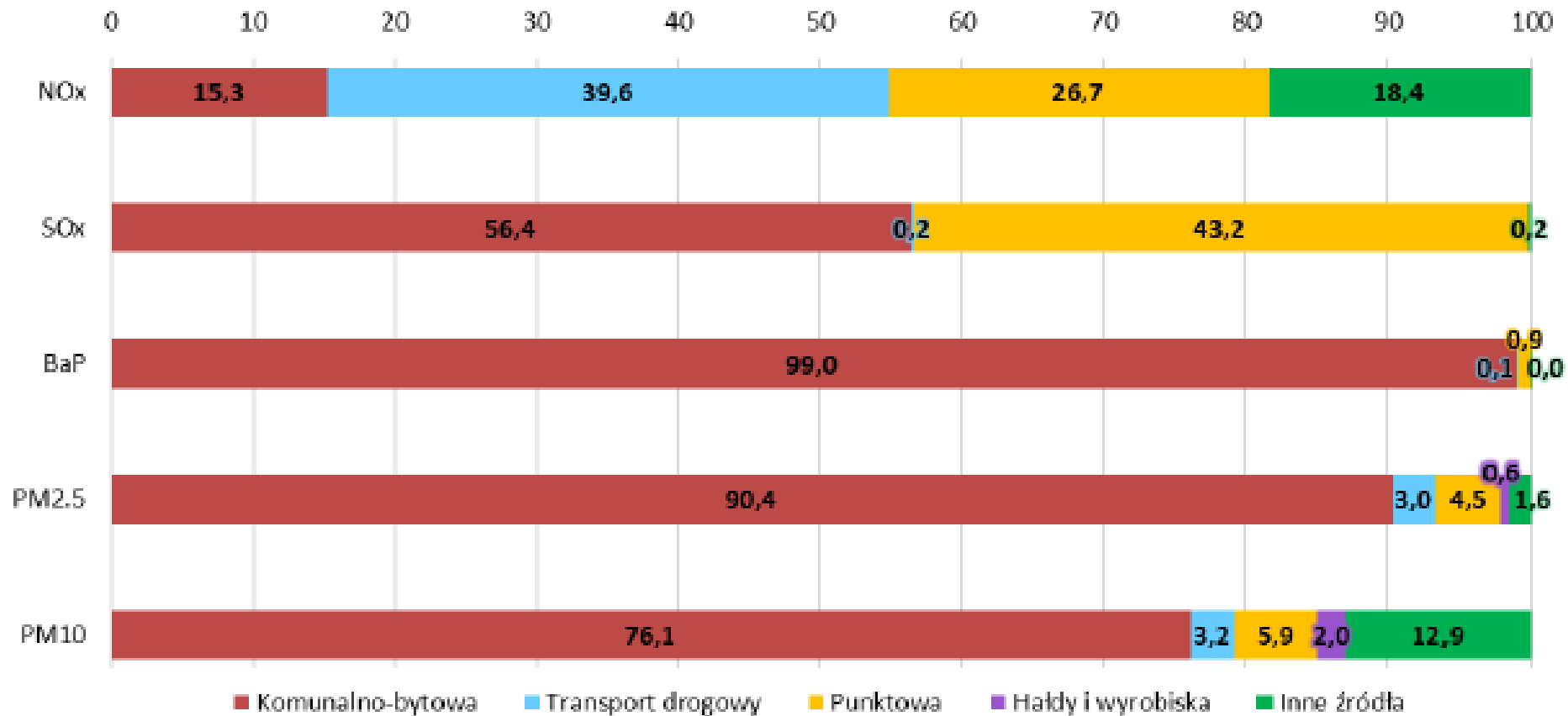

Rysunek 7.51. Przebieg średniorocznych wartości stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na stanowiskach pomiarowych w miastach powiatowych województwa podkarpackiego na tle poziomu docelowego w latach 2014-2021 [źródło: GIOŚ]

Rysunek 7.52. Przebieg wartości średnich rocznych stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na stanowiskach pomiarowych w miastach w województwie podkarpackim na tle poziomu docelowego w latach 2014 – 2021 [źródło: GIOŚ]

Źródła zanieczyszczenia powietrza w województwie podkarpackim

Rysunek 6.1. Udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie podkarpackim [opracowanie własne, źródło danych: KOBIZE / IOŚ-PIB]

Wyrok TSUE z 22 lutego 2018 r.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 22 lutego 2018 r.
(C-336/16) – Polska naruszyła dyrektywę 2008/50/WE (CAFE).

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) *Rzeczpospolita Polska:*

– *przekraczając od 2007 r. do 2015 r. włącznie dobowe wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w 35 strefach oceny i zarządzania jakością powietrza oraz roczne wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w 9 strefach oceny i zarządzania jakością powietrza;*

– *nie podejmując odpowiednich działań w programach ochrony powietrza zmierzających do zapewnienia, aby okres występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych dla stężenia pyłu PM10 w powietrzu był możliwie jak najkrótszy;*

– *przekraczając dobowe wartości dopuszczalne dla stężenia pyłu PM10 w powietrzu zwiększone o margines tolerancji w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 10 czerwca 2011 r. w strefach miasto Radom, pruszkowsko-żyrardowskiej i kędzierzyńsko-kozielskiej, a także w okresie od 1 stycznia do 10 czerwca 2011 r. w strefie ostrowsko-kępińskiej, oraz*

– *nie dokonując prawidłowej transpozycji art. 23 ust. 1 akapit drugi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszeo powietrza dla Europy,*

uchybiła zobowiązaniom ciążącym na tym państwie członkowskim odpowiednio na podstawie art. 13 ust. 1 dyrektywy 2008/50 w związku z załącznikiem XI do niej, art. 23 ust. 1 akapit drugi tej dyrektywy, a także art. 22 ust. 3 wskazanej dyrektywy w związku z załącznikiem XI do niej.

Program ochrony powietrza

Program ochrony powietrza (POP)

- art. 91 POŚ

- Akt prawa miejscowego.
- Opracowany przez Zarząd Województwa, uchwalany przez **Sejmik Województwa**.
- Przed uchwaleniem opinia Ministra Klimatu i Środowiska oraz właściwych wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i starostów.
- Zawiera **działania naprawcze**, które mają zapewnić, że okres przekroczeń jest **możliwie najkrótszy**.
- Działania naprawcze krótko, średnio i długoterminowe (**maksymalnie 6 lat**).
- Aktualizacja co 3 lata.
- Raporty z realizacji POP przekazywane corocznie zarządowi województwa (do 15 lutego następnego roku: art. 94 ust. 2c POS).
- Zarząd Województwa corocznie przekazuje MKiŚ i WIOŚ informacje zbiorcze z otrzymanych sprawozdań (do 31 marca).

Plan działań krótkoterminowych (PDK) - art. 92 POŚ

- Integralna część POP.
- Działania doraźne, które mają na celu szybką poprawę jakości powietrza.
- Wdrażanie działań uzależnione od wystąpienia **stopni zagrożenia**.
- Przykładowe działania krótkoterminowe:
  - czasowy zakaz rekreacyjnego palenia w kominkach,
  - czasowe zawieszenie robót budowlanych
  - zwiększenie kontroli indywidualnych palenisk.

Sankcje za naruszenie POP i PDK

- Art. 332 POŚ:

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 92 ust. 1c, podlega karze grzywny.

- Art. 331a POŚ (nowy przepis, wejście w życie 11 sierpnia 2022 r.):

Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 91 ust. 3 i 5, podlega karze grzywny.

- Art. 331a POŚ stanowi istotną zmianę co do charakteru działań naprawczych w POP. Dotychczas były one adresowane do gmin i organów administracji, od teraz mogą być również adresowane bezpośrednio do obywateli i są w tym zakresie egzekwowalne.
- Wykroczenia **niewymienione** w rozporządzeniu MSWiA w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego (straż gminna nie może nałożyć mandatu).
- Mandat może nałożyć: Policja (ogólna kompetencja), WIOŚ (rozporządzenie z dnia 30 sierpnia 2022 r. w sprawie wykroczeń, za które inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego).

Programy ochrony powietrza w województwie podkarpackim

- Uchwała nr XXVII/464/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020r. – Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów
- Uchwała nr XXVII/463/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020r. – Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Wykaz działań naprawczych

Tabela 1-27 Wykaz wszystkich planowanych działań naprawczych w strefie miasto Rzeszów

L.p.	Kod działania	Nazwa działania
1.	MRzOeUa	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego
2.	MRzDzKo	Prowadzenie działań kontrolnych
3.	MRzWuAn	Wspomaganie samorządów gminnych i mieszkańców gmin we wdrażaniu uchwały antysmogowej.
4.	MRzSyWs	Stworzenie przez samorząd gminny systemu wsparcia wymiany źródeł ciepła na ekologiczne dla osób fizycznych
5.	MRzObZi	Zwiększanie udziału zieleni w strefie miasto Rzeszów
6.	MRzEdEk	Edukacja ekologiczna

Tabela 1-26 Wykaz wszystkich planowanych działań naprawczych w strefie podkarpackiej

L.p.	Kod działania	Nazwa działania
1.	PsOeUa	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego.
2.	PsDzKo	Prowadzenie działań kontrolnych.
3.	PsWuAn	Wspomaganie samorządów gminnych i mieszkańców gmin we wdrażaniu uchwały antysmogowej.
4.	PsSyWs	Stworzenie przez samorząd gminny systemu wsparcia wymiany źródeł ciepła na ekologiczne dla osób fizycznych.
5.	PsObZi	Zwiększanie udziału zieleni w wybranych miastach strefy podkarpackiej.
6.	PsEdEk	Edukacja ekologiczna.

Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego

- *Należy dążyć do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe i zastąpienia go ogrzewaniem bez emisyjnym lub niskoemisyjnym. **Jedynie w obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, powinna być dopuszczona wymiana na kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu.***
- Liczba kotłów do wymiany określona odrębnie dla każdej gminy dla każdego roku w latach 2021-2026

Prowadzenie działań kontrolnych

- Działanie dotyczy kontroli osób fizycznych niebędących podmiotami korzystającymi ze środowiska (nieprowadzących działalności gospodarczej).
- Kontrola obejmuje weryfikację wdrożenia uchwały antysmogowej i działań przewidzianych w POP oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów.
- **Średni czas reakcji na zgłoszenia mieszkańców dot. nieprawidłowości: 12 godzin – dotyczy kontroli interwencyjnych**
- **Minimalna liczba kontroli:**
  - gminy miejskie i miejsko-wiejskie: 40
  - gminy wiejskie: 30
  - miasto Rzeszów: 50
- Dla porównania POP dla województwa małopolskiego: minimalna liczba kontroli **od 60 do 500 budynków w 2021 r., od 2023 r. od 120 do 1000 budynków rocznie** (w zależności od zaludnienia gminy).

Działania krótkoterminowe

POZIOM 1 – ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10, PM2,5, docelowego b(a)p:

- Wzmożenie kontroli kotłów domowych w zakresie spalania odpadów

POZIOM 2 – ryzyko przekroczenia poziomu informowania PM10:

- **zakaz** stosowania spalinowego sprzętu ogrodniczego i grilli (od wiosny do jesieni)
- **zakaz** palenia w kominkach (jeżeli nie stanowią jedyne źródła ogrzewania),
- **zakaz** używania kotłów węglowych/na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub plany miejscowe wskazują inny sposób ogrzewania
- wzmożone kontrole w zakresie spalania odpadów, odpadów zielonych oraz eksploatacji kotłów domowych

POZIOM 3 – ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego PM10:

- działania jak na poziomie 2,
- Czasowy zakaz wjazdu do miast samochodów ciężarowych powyżej 3,5t. Upłynnienie ruchu kołowego w miastach (kierowanie ruchem przez Policję, przekierowanie ruchu na drogi alternatywne)
- Poziom alarmu ogłasza Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Sankcja za brak realizacji POP

Nadzór nad realizacją POP:

- Art. 96a POŚ:
  1. Wojewoda za pomocą wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie: (...)
  - 2) realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach oraz planach działań krótkoterminowych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.
- Sankcja Art. 315a POŚ:
  1. W przypadku: (...)
  - 3) niedotrzymania terminów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach lub planach działań krótkoterminowych
  - 4) **niedotrzymania terminów przekazania sprawozdań okresowych z realizacji programów** ochrony powietrza i ich aktualizacji, o których mowa w art. 91, lub planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92
  - 5) **niedotrzymania terminów przekazania sprawozdań końcowych** z realizacji programów ochrony powietrza i ich aktualizacji, o których mowa w art. 91, lub planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92

- organ za to odpowiedzialny podlega karze pieniężnej w wysokości **od 50 000 zł do 500 000 zł.**
- Obowiązki gmin w zakresie sprawozdawczości dodane do ustawy: art. 94 ust. 2c POŚ.

Uchwała antyśmiegową

Uchwała antysmogowa art. 96 POŚ

1. Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

- Instalacja - art. 3 pkt 6 POŚ:

- **stacjonarne** urządzenie techniczne,
- **zespół** stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,
- **budowle** niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami,

których eksploatacja powoduje emisję.

- Eksploatacja – art. 3 pkt 3 POŚ: **użytkowanie** instalacji lub urządzenia oraz **utrzymywanie** ich w sprawności.

Uchwała antysmogowa art. 96 POŚ

6. Uchwała, o której mowa w ust. 1, **określa**:

- 1) **granice obszaru**, na którym wprowadza się ograniczenia lub zakazy, o których mowa w ust. 1;
- 2) **rodzaje podmiotów lub instalacji**, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy, o których mowa w ust. 1;
- 3) **rodzaje lub jakość paliw** dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane na obszarze, o którym mowa w pkt 1, lub **parametry techniczne lub rozwiązania techniczne lub parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw**, dopuszczonych do stosowania na tym obszarze.

Uchwała antysmogowa art. 96 POŚ

7. Uchwała, o której mowa w ust. 1, **może także określać:**

- 1) **sposób lub cel wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami określonymi w uchwale;**
- 2) **okres obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku;**
- 3) **obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.**

8. Uchwała, o której mowa w ust. 1, **nie ma zastosowania do instalacji, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia** na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, albo dokonanie **zgłoszenia**.

9. Uchwała, o której mowa w ust. 1, **jest aktem prawa miejscowego.**

Sankcja karna

Naruszenie przepisów uchwały antysmogowej stanowi wykroczenie.

Prawo ochrony środowiska:

Art. 334. Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.

- Grzywna za popełnienie wykroczenia może wynieść **od 20 do 5000 zł** (art. 24 Kodeksu wykroczeń), o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.
- Straż gminna może nakładać mandat. Grzywna nałożona przez funkcjonariusza straży gminnej zasila budżet gminy.
- Art. 38 KW: **Ukaranemu co najmniej dwukrotnie za podobne wykroczenia umyślne, który w ciągu dwóch lat od ostatniego ukarania popełnia ponownie podobne wykroczenie umyślne**, można wymierzyć karę **aresztu**, choćby było zagrożone karą łagodniejszą (recydywa).

Uchwała antysmogowa w województwie podkarpackim

- Uchwała nr LII/869/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dn. 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa podkarpackiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- Jedna uchwała dla całego województwa

Uchwała antysmogowa (§ 2 i 3) - czego i kogo dotyczy?

- § 2: Instalacje w których następuje spalanie paliw stałych w szczególności kocioł, kominek i piec jeżeli:
  - dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kotły CO),
  - wydzielają ciepło (kominki, piecokominki, piecokuchnie i in.),
  - wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika (kominki z płaszczem wodnym itp.).
- § 3: Podmioty eksploatujące ww. instalacje, tj. każdorazowo **obecny użytkownik instalacji niezależnie od posiadanego prawa własności do miejsca użytkowania instalacji.**

Uchwała antysmogowa (§ 4 i 5)

- zasady eksploatacji instalacji

- Kotły CO:
  - do 31 grudnia 2019 r. min. standard emisyjny zgodny z 5 klasą wg. normy PN-EN 303-5:2012 tożsamy z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe,
  - od 1 stycznia 2020 r. min. poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla ogrzewania pomieszczeń określone w pkt 1 zał. II do **Rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.**
- Kominki, piece itd.:
  - Min. poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w pkt 1 i 2 załącznika II do **Rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.**

Uchwała antysmogowa (§ 6)

- zakazy dotyczące paliw

- W instalacjach objętych uchwałą zakazuje się stosowania:
  - węgla brunatnego i paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem (**wyłączona karalność do 30 kwietnia 2023 r.**)
  - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek z ich wykorzystaniem,
  - paliw o uziarnieniu poniżej 5 mm i zawartości popiołu powyżej 12% (miały),
  - biomasy stałej o wilgotności w stanie roboczym przekraczającej 20%.

Uchwała antysmogowa (§ 8)

- etapy wejścia w życie

2 czerwca 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Zakazy dotyczące paliw • Wymagania dla nowo zakupionych instalacji
1 stycznia 2022 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące pozaklasowe kotły CO eksploatowane powyżej 10 lat od daty produkcji lub nieposiadające tabliczki znamionowej
1 stycznia 2023 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące kominki, piece itp., chyba że zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do poziomu zgodnego z ekoprojektem
1 stycznia 2024 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące pozaklasowe kotły CO eksploatowane od 5 do 10 lat od daty produkcji
1 stycznia 2026 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące pozaklasowe kotły CO eksploatowane poniżej 5 lat od daty produkcji
1 stycznia 2028 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące kotły CO 3 lub 4 klasy wg. normy PN-EN 303-5:2012

Uchwała antysmogowa (§ 8) - wiek kotła pozaklasowego

- Wiek kotła określamy na podstawie tego, ile miał lat w dniu wejścia w życie uchwały antysmogowej tj. 2 czerwca 2018 r. Na tej podstawie sprawdzamy w okresach przejściowych czy jest do wymiany czy też nie np. kocioł bezklasowy w dniu 2 czerwca 2018 r. ma 10 lat, w związku z powyższym należy go wymienić do 1 stycznia 2022 r. Natomiast jeżeli kocioł bezklasowy miał w dniu 2 czerwca 2018r. 9 lat w tym wypadku należy go wymienić w terminie do 1 stycznia 2024r.
- Z uwagi na to, że producenci kotłów na tabliczkach znamionowych podają tylko rok produkcji kotła, przy braku innych dowodów (np. faktura z datą zakupu), należy rozstrzygać na korzyść strony.
- Kocioł posiadający na tabliczce znamionowej rok 2008r. należy uznać, że w 2018r. nie miał pełnych 10 lat w chwili ogłoszenia uchwały (tj. 2 czerwca 2018r.) 10 lat minęło dopiero 31.12.2018r. tak więc graniczną datą wymiany będzie 1 stycznia 2024r. Podobnie w przypadku kotłów wyprodukowanych w 2013r. bez dowodu daty zakupu, w dniu 2 czerwca 2018r. nie miały pełnych 5 lat (5 lat minęło 31.12.2018r.), także ich wymiana powinna nastąpić do 1 stycznia 2026r.

Sankcje za fałszowanie tabliczki znamionowej?

- **Falszowanie tabliczki znamionowej**
- **Art. 270 k.k.:** Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- **Dokumentem** jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.
- **ALE:** zdaniem sądów (w tym SN) tabliczka znamionowa i podany na niej numer VIN nie są dokumentem. Sądy nie wypowiadały się jednak na temat tabliczek znamionowych dla kotłów.
- **Art. 306 k.k.:** Kto usuwa, podrabia lub przerabia znaki identyfikacyjne, datę produkcji lub datę przydatności towaru lub urządzenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- **Problem:** przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym.
- Jeżeli ktoś fałszuje tabliczkę we własnym zakresie, na swój własny użytek, istnieje wątpliwość dot. ataku na dobro prawne (obróć gospodarczy).
- Odmienna sytuacja jeśli ktoś takie przerobione tabliczki sprzedaje lub oferuje tego typu usługę.

Wprowadzanie do obrotu paliw stałych

Eksploatacja a wprowadzanie do obrotu - paliwa stałe

- Uchwały antyśmogowe przewidują ograniczenia w zakresie **eksploatacji**, a nie **wprowadzania do obrotu** (sprzedaży) urządzeń i paliw.
- Ograniczenia w zakresie **wprowadzania do obrotu** paliw stałych określa **ustawa** z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (po nowelizacji, która weszła w życie 12 września 2018 r.).

Sprzedaż paliw stałych - wymagania

- **Ustawę** stosuje się do wprowadzania do obrotu paliw stałych z przeznaczeniem do użycia w gospodarstwach domowych oraz w instalacjach o nominalnej mocy cieplnej **mniejszej niż 1 MW**.
- Wprowadzanie do obrotu paliw stałych zdefiniowane szeroko, jako sprzedaż lub inną formę zbycia paliw stałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z przeznaczeniem wskazanym wyżej.
- Sprzedawca paliwa **ma obowiązek** przekazania nabywcy **świadcstwa jakości paliwa**.
- Zabroniona jest sprzedaż mułów, flotokoncentratów, paliwa niesortowanego, mieszanek zawierających mniej niż 85% węgla kamiennego, a od 1 czerwca 2020 r. również węgla brunatnego **ale zakaz sprzedaży węgla brunatnego został zawieszony do 30 kwietnia 2023 r.**
- Sprzedawany węgiel musi spełniać wymagania określone w **rozporządzeniu Ministra Energii z 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych** (tabela 6 – miał I, II i III – nie spełnia wymagań uchwały antysmogowej) **ale stosowanie wymagań jakościowych zostało zawieszono do 30 kwietnia 2023 r.**

Sprzedaż paliw stałych - sankcje

- **Delikt administracyjny** zagrożony **administracyjną karą pieniężną do 100 000 zł**:
  - niewystawienia świadectwa jakości paliwa,
  - wystawienia świadectwa, którego treść nie odpowiada faktycznej jakości paliwa,
  - nieprzekazania świadectwa jakości paliwa nabywcy,
  - naruszenia obowiązku przechowywania dokumentów związanych z wprowadzaniem do obrotu paliw z przeznaczeniem innym niż określone w ustawie (paliwa przeznaczone do instalacji o mocy 1 MW lub większej).
- **Przestępstwo** zagrożone **grzywną do 1 000 000 zł** lub karą **pozbawienia wolności do lat 5**:
  - wprowadzania do obrotu mułów węglowych, flotokoncentratów, mieszanin zawierających poniżej 85% węgla kamiennego;
  - wprowadzania do obrotu węgla brunatnego (od 1 czerwca 2020 r.);
  - wprowadzania do obrotu paliwa stałego niespełniającego wymagań określonych w rozporządzeniu;
  - wprowadzania do obrotu paliwa niesortowanego.
- Kontrolę prowadzi **Inspekcja Handlowa**.

Odstąpienie od stosowania wymagań jakościowych

- Art. 6a ustawy: *Jeżeli wystąpią na rynku nadzwyczajne zdarzenia skutkujące zmianą warunków zaopatrzenia w paliwa stałe, powodujące utrudnienia w przestrzeganiu wymagań jakościowych lub zagrażające bezpieczeństwu energetycznemu Rzeczypospolitej Polskiej, minister właściwy do spraw energii w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu może, w drodze rozporządzenia, na czas oznaczony, nie dłuższy niż **24 miesiące**, odstąpić od stosowania wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2, mając na względzie interes konsumentów oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.*
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 października 2022 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2186) – obowiązuje do 30 kwietnia 2023 r.

Skutki odstąpienia od stosowania wymagań jakościowych

- **Nadal obowiązują zakazy określone w uchwale antysmogowej.**
- Nadal obowiązują zakazy z art. 7 ust. 7a ustawy (zakaz sprzedaży mułu, flotokoncentratu, paliw niesortowanych, mieszanek zawierających **mniej niż 85% węgla kamiennego**).
- Nadal istnieje obowiązek wystawiania i przekazywania nabywcom świadectw jakości paliw stałych.
- Inspekcja Handlowa może kontrolować świadectwa jakości paliw pod kątem zgodności z faktycznymi parametrami danej partii paliwa.
- Duża skala naruszeń – sprzedaż węgla brunatnego (zmiana ustawy!), „mieszanek energetycznych”.
- Sprzedaż torfu była i jest legalna, **ale zakazana jest sprzedaż** np. mieszanki 50% torfu z 50% węgla kamiennego.

Zmiana przepisów dotycząca węgla brunatnego

Ustawa z dn. 29.09.2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024 (Dz. U. 2022 poz. 2088)

- Art. 12, 15, 16, 17 – zniesienie karalności za naruszenie uchwały antysmogowej polegające na spalaniu węgla brunatnego (w okresie od 15 września 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r.).
- Art. 13, 14, 18 – zniesienie zakazu sprzedaży węgla brunatnego (w okresie od 15 września 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r.).

Kontrola palenisk indywidualnych

Rodzaje i cele kontroli

Kontrole dzielimy na:

- **Interwencyjną** – reakcja na **zgłoszenie** lub **podejrzenie** popełnienia wykroczenia;
  - główny cel: prewencja szczególna i ogólna (nieuchronność kary – odstraszanie).
- **Planową** – realizowaną w oparciu o harmonogram, bez zgłoszenia lub podejrzenia popełnienia wykroczenia. Kontrola planowa również może być niezapowiedziana;
  - główny cel: prewencja ogólna, edukacja.
- **Następczą** (rekontrolę) – weryfikacja dostosowania się przez kontrolowanego do wymogów i zaleceń z poprzedniej kontroli (w szczególności w przypadku zakończenia kontroli pouczeniem).

Podstawa prawna

Prawo ochrony środowiska

Art. 379

1. Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta **sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.**

- Zakres przedmiotowy – **wszystkie przepisy o ochronie środowiska**, nie tylko przepisy POŚ (tak m.in. Gruszecki K., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, WK2016). Uchwała antysmogowa jest aktem prawa miejscowego, a tym samym zawiera przepisy o ochronie środowiska powszechnie obowiązujące na terenie województwa.
- **Art. 379 POŚ uprawnia do prowadzenia kontroli przestrzegania i stosowania wszystkich przepisów o ochronie środowiska, w tym aktów prawa miejscowego (POP, uchwała antysmogowa).**

Komentatorzy stoją na stanowisku, że **art. 379 ust. 1 POŚ został skonstruowany w kategorii obowiązku** (Górecki M., *Komentarz do art. 379 POŚ [w:] Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, C.H. Beck, 2014).

W województwie podkarpackim **obowiązek kontroli wynika wprost z POP.**

Właściwość organu

- Art. 376 Prawa ochrony środowiska – wójt/burmistrz/prezydent miasta **jest organem ochrony środowiska.**
- Art. 378 ust. 3 – wójt jest właściwy w sprawach zwykłego korzystania ze środowiska przez **osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami** (ale przepis precyzuje w jakich sprawach – nie wymienia art. 379).
- **Czy wójt może kontrolować przedsiębiorców?** – budzi to wątpliwości, m. in. w świetle treści art. 378 ust. 3 POŚ (kompetencje wójta ograniczone do osób nieprowadzących działalności gospodarczej). **Bez wątpienia kontrolą działalności przedsiębiorców, niezależnie od jej skali, leży w kompetencji WIOŚ.**
- Szersze kompetencje prezydentów miast na prawach powiatu.
- **Wójt/burmistrz/prezydent miasta właściwy do prowadzenia kontroli przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (art. 9u ustawy – stosujemy art. 379 i 380 POŚ)

Upoważnienie pracowników

Prawo ochrony środowiska

Art. 379 (...)

2. Organy, o których mowa w ust. 1, mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych **pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych.**

- Katalog osób, które można upoważnić jest zamknięty – nie może być to osoba niebędąca pracownikiem (np. zleceniobiorca). **Upoważnienie nie musi być jednorazowe, dopuszczalne jest upoważnienie stałe.**
- Warto w upoważnieniu określić uprawnienia kontrolującego (zgodnie z art. 379 ust. 3).

Uprawnienia kontrolującego

Prawo ochrony środowiska

Art. 379 (...)

3. Kontrolujący, wykonując kontrolę, jest uprawniony do:

- 1) **wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części**, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a **w godzinach od 6 do 22 - na pozostały teren**;
- 2) **przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych**;
- 3) **żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego**;
- 4) **żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli**. – w przypadku kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej - dokumenty potwierdzające spełnianie wymogów ekoprojektu lub innych wymogów technicznych

Katalog zamknięty – czynności kontrolującego muszą mieścić się w przyznanym mu tu kompetencjach. **Kontrola może być niezapowiedziana.**

Obowiązki kontrolowanego

Art. 379 ust. 6 POŚ

6. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzanie kontroli, a w szczególności dokonanie czynności, o których mowa w ust. 3.

- Utrudnianie przeprowadzenia kontroli stanowi **przestępstwo**:

Art. 225 Kodeksu karnego

§ 1. Kto osobie uprawnionej do przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej jej do pomocy udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

- Zachowania te mogą wiązać się również z popełnieniem przestępstw naruszenia nietykalności cielesnej, wywierania wpływu na czynności urzędowe (przemoc/groźba bezprawna), znieważenia funkcjonariusza publicznego, czy też przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów.
- **Kontrolowanego należy powiadomić o sankcji karnej, a jeżeli nadal będzie utrudniał prowadzenie kontroli, należy na miejsce zdarzenia wezwać Policję.**

Obowiązki kontrolowanego wynikające z uchwały antyśmogowej

- Obowiązek okazania dokumentów:
  - kotły CO: zaświadczenie wydane przez jednostkę posiadającą akredytację (§ 4 ust. 3 uchwały),
  - kominki, piece itd.: instrukcja dla instalatorów i użytkowników (§ 5 ust. 2 uchwały).
- Co ze świadectwem jakości paliwa?
Można żądać okazania, ale nie można ukarać za brak.
- **Postulat:** zmiana uchwały antyśmogowej, dodać obowiązek okazania świadectwa jakości paliwa stałego.

Protokół z kontroli

- Prawo ochrony środowiska:

Art. 380.

1. Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej.
  2. Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem.
  3. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa
- W przyszłości **elektroniczny protokół z kontroli** (art. 27f ustawy o CEEB) – po ogłoszeniu komunikatu ministra właściwego do spraw budownictwa.

Przekazanie sprawy do WIOŚ

Prawo ochrony środowiska

Art. 379 ust. 5

5. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa występują do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione **podejrzanie, że takie naruszenie mogło nastąpić**, przekazując dokumentację sprawy.

Ustawa o inspekcji ochrony środowiska

- Art. 2 ust. 1. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy:
  - 1) kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (**przedsiębiorcy**)
- Art. 2 ust. 1 pkt 17 – współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontroli, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, innymi organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego.

Ale art. 364 POŚ:

Jeżeli działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo **osobę fizyczną powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagraża życiu lub zdrowiu ludzi**, wojewódzki inspektor ochrony środowiska wyda decyzję o wstrzymaniu tej działalności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska.

Wójt jako oskarżyciel publiczny

Art. 379 ust. 4 POŚ

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze **oskarżyciela publicznego** w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Jeżeli kontrolującym jest **urzędnik**, **nie można nałożyć mandatu karnego**. W takim przypadku po ujawnieniu wykroczenia można:

- zawiadomić Policję,
- sporządzić i złożyć wniosek o ukaranie.

Policja jako wsparcie

- Art. 11 ustawy o Policji – żądanie przywrócenia stanu zgodnego z porządkiem prawnym lub podjęcia działań zapobiegających naruszeniu prawa, a także zmierzających do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego – zastosowanie tego przepisu do kontroli palenisk budzi wątpliwości.
- Art. 13 ust. 4 ustawy o Policji – zwiększenie etatów Policji w rewirach dzielnicowych i posterunkach na wniosek rady powiatu lub rady gminy, na warunkach określonych w **porozumieniu**.
- **Art. 13 ust. 4a-4b** ustawy o Policji – **porozumienie** dotyczące czasu służby przekraczającego normę za rekompensatą.
- **Art. 9v** ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – **wójt, burmistrz lub prezydent miasta może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta Policji o pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych.**

Straż gminna rozwiązanie również dla małych gmin

- Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce (woj. małopolskie) – 7702 mieszkańców, 1 strażnik gminny:
<https://www.igwa.pl/p,93,strażnik-gminny>
- Art. 3 ustawy o strażach gminnych – wspólna straż dla gmin sąsiadujących na obszarze jednego województwa.

Koszty badań laboratoryjnych

- Zmiana przepisów KPoW w 2018 roku:

Art. 117

§ 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia, w tym wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających, wykląda tymczasowo Skarb Państwa.

§ 2. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy lub pełnomocnika wykląda strona, która go ustanowiła.

§ 3. Wydatki, o których mowa w § 1, **ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego wykląda tymczasowo właściwa jednostka samorządu terytorialnego.**

Art. 118

§ 1. Wydatki wykładane przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego mają charakter zryczałtowany. Zryczałtowane wydatki nie obejmują:

1) należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii; (...)

Art. 119

§ 1. **W razie skazania od obwinionego sąd zasądza opłatę na rzecz Skarbu Państwa, zryczałtowane wydatki i należności, o których mowa w art. 118 § 1 pkt 1 i 2, na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego.**

Kontrola z użyciem dronów

Czy można kontrolować za pomocą drona?

- Tak, ALE:

- Różne wyposażenie dronów (kamera, w tym termowizyjna, pyłomierz, pomiar składu spalin).
- Pomiar z drona nie wystarczy do ukarania – dron może zidentyfikować potencjalnego sprawcę wykroczenia.
- Konieczność sporządzenia protokołu z kontroli i odebrania podpisu osoby kontrolowanej (art. 380 POS).
- Obostrzenia wynikające z prawa lotniczego.
- Ryzyko naruszenia prywatności i miru domowego (dobra osobiste).
- Wniosek:

Użycie dronów pomaga zidentyfikować obszary lub konkretne nieruchomości, w których należy przeprowadzić kontrolę. Drony to nie recepta na wszystkie problemy, ale mogą być przydatnym narzędziem.

Spalanie odpadów komunalnych

Zakaz spalania odpadów

- Kontrola pod kątem spalania odpadów prowadzona na tych samych zasadach co kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej (art. 379 POŚ).

Ustawa o odpadach

Art. 155.

Termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów, z zastrzeżeniem art. 31.

Czym są odpady?

Definicja odpadów – art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o odpadach:

Każda substancja lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Odpady komunalne – art. 3 ust. 1 pkt 7 UO

1. Odpady powstające w gospodarstwach domowych

z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji.

2. Odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące **od innych wytwórców**, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady zielone – art. 3 ust. 1 pkt 12 UO

Odpady komunalne stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, a także z targowisk, z wyłączeniem odpadów z czyszczenia ulic i placów.

Chaos terminologiczny – odpady zielone/pozostałości roślinne/odpady ulegające biodegradacji

Spalanie pozostałości roślinnych

Art. 31 ust. 7 Ustawy o odpadach:

7. Dopuszcza się spalanie zgromadzonych pozostałości roślinnych poza instalacjami i urządzeniami, **chyba że są one objęte obowiązkiem selektywnego zbierania.**

ALE – ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadza selektywną zbiórkę bioodpadów.

Wniosek – zakaz spalania tego typu odpadów poza instalacjami (suchą, czystą biomasę można spalić w kotle).

Obowiązki właścicieli nieruchomości - postępowanie z odpadami komunalnymi

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Art. 5

Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:

(...)

3) zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie i przepisach wydanych na podstawie art. 4a;

(...)

3b) pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi;

Spalanie odpadów – czyny zabronione

- **Art. 191 ustawy o odpadach**

Kto, wbrew przepisowi art. 155, **termicznie przekształca odpady poza spalarnią odpadów lub współspalarnią odpadów**, podlega karze aresztu albo grzywny.

- **Art. 10 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**

2. Kto nie wykonuje obowiązków wymienionych w art. 5 ust. 1 – podlega karze grzywny.

2a. Karze określonej w ust. 2 podlega także ten, kto nie wykonuje obowiązków określonych w regulaminie.

- Art. 5 ustawy: właściciele zobowiązani do zbierania odpadów komunalnych zgodnie z przepisami i regulaminem, pozbywanie się odpadów komunalnych zgodnie z przepisami.

Spalanie odpadów – czyny zabronione

- Art. 82 § 1 pkt 3 Kodeksu wykroczeń

Kto dokonuje **czynności, które mogą spowodować pożar**, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, polegających na:

(...)

używaniu instalacji, urządzeń i narzędzi niepoddanych wymaganej kontroli lub niesprawnych technicznie albo użytkowaniu ich **w sposób niezgodny z przeznaczeniem** lub warunkami określonymi przez producenta, **jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru**, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia.

- Wykroczenie za które mandat może nałożyć funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej.

Spalanie odpadów - przepisy karne

Inne możliwe kwalifikacje:

- **art. 51 KW (zakłócenie spokoju lub porządku publicznego),**
Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spójność, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorszenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
- **art. 82 § 3 i 4 KW (rozniecanie ognia w odległości do 100m od granicy lasu, wypalanie pozostałości roślinnych),**
- **art. 145 KW (zanieczyszczenie miejsc publicznych).**
Kto zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca dostępne dla publiczności, a w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleniec, podlega karze grzywny nie niższej niż 500 złotych.

Zbieg przepisów - wyższy mandat

- Za wykroczenie z art. 191 ustawy o odpadach oraz art. 10 ust. 2 i 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach funkcjonariusz straży gminnej może nałożyć **mandat**.
- Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia:

Art. 96

§ 1. W postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku, o którym mowa w **art. 9 § 1 Kodeksu wykroczeń - do 1000 zł**.

- Kodeks wykroczeń

Art. 9.

§ 1. Jeżeli **czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy**, stosuje się przepis przewidujący najsurowszą karę, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środków karnych na podstawie innych naruszonych przepisów.

- Spalanie odpadów stanowi co najmniej wykroczenie z art. 191 UO i art. 10 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – dopuszczalny mandat do 1000 zł?

Spalanie odpadów jako przestępstwo

- W szczególnych przypadkach: art. 182, 183 Kodeksu karnego.
- Do rozważenia w przypadku spalania odpadów na dużą skalę, zwłaszcza odpadów niebezpiecznych (np. oleje przepracowane, podkłady kolejowe).
- Art. 160 Kodeksu karnego – narażenie człowieka na niebezpieczeństwo – tylko w skrajnych przypadkach (np. silnie toksyczne spaliny).

Wymiar kary

Środki oddziaływania wychowawczego

- Art. 41 Kodeksu wykroczeń:

Art. 41. [Stosowanie środków pozapenalnych]

W stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego.

- W doktrynie wskazuje się, że:

art. 41 k.w. stanowi wyraz zasady preferencji środków pozakarnych, zgodnie z którą środki te, jako forma reakcji na wykroczenie, mają pierwszeństwo przed karami przewidzianymi w Kodeksie wykroczeń

(I. Kosierb [w:] Kodeks wykroczeń. Komentarz, red. J. Lachowski, Warszawa 2021, art. 41.)

Wymiar kary - wykroczenia

- Ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu, cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć kara w stosunku do ukaranego.
- Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu bierze się pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.
- Wymierzając karę, organ bierze pod uwagę w szczególności rodzaj i rozmiar szkody wyrządzonej wykroczeniem, stopień winy, pobudki, sposób działania, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, sposób życia przed popełnieniem i zachowanie się po popełnieniu wykroczenia.

Okoliczności łagodzące

Okoliczności łagodzące:

- działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem ciężkich warunków rodzinnych lub osobistych;
- działanie z pobudek zasługujących na uwzględnienie;
- prowadzenie przez sprawcę nienaganego życia przed popełnieniem wykroczenia i wyróżnianie się spełnianiem obowiązków, zwłaszcza w zakresie pracy;
- przyczynienie się lub staranie się sprawcy o przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw swego czynu.

Okoliczności obciążające

Okoliczności obciążające:

- działanie sprawcy w celu osiągnięcia bezprawnej korzyści majątkowej;
- działanie w sposób zasługujący na szczególne potępienie;
- uprzednie ukaranie sprawcy za podobne przestępstwo lub wykroczenie;
- chuligański charakter wykroczenia;
- działanie pod wpływem alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka.

Uwagi końcowe

Poradnik i film instruktażowy

- Film instruktażowy opracowany dla województwa małopolskiego (kontrola prowadzona przez urzędniczki):

<https://youtu.be/b9HDa4K1WNc>

- <https://powietrze.podkarpackie.pl/index.php/materialy-edukacyjne-dla-gmin>

Dodatkowe kompetencje wójta

- art. 363 POŚ:

*1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, **nakazać osobie fizycznej**, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do:*

- 1) ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;*
- 2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.*

- art. 368 ust. 2 POŚ:

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, wstrzymać użytkowanie instalacji lub urządzenia, jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do wymagań decyzji, o której mowa w art. 363.

DECYZJA

Na podstawie art. 363 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.)

ORZEKAM

I. Nałożyć na [REDAKTOWANE] obowiązek ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia, eksploatującego kocioł grzewczy w budynku znajdującym się pod adresem ul. [REDAKTOWANE]

II. Określić zakres czynności zmierzających do wykonania obowiązku, o którym mowa w pkt I:

- wyposażyć kocioł na paliwo stałe Ogniwko Classic DS. 24 kW w zbiornik akumulacyjny zgodnie z pkt. 2.2.5 Dokumentacji Techniczno-Rozruchowej oraz opalać kocioł węglem kamiennym typu orzech zgodnie z Zaświadczeniem nr. WE/SK 2020/72K/4 z dnia 19.10. 2020 r. Zakładu Badań i Atestacji „ZETOM” w Katowicach,

- lub wymienić kocioł Ogniwko Classic 24 kW obecnie nie spełniający wymagań określonych Rozporządzeniem Komisji UE 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U. UE L193/100 z 21.07.2015) na kocioł spełniający ww wymagania zgodnie z zapisami Uchwały Nr V/36/1/2017

Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw,

- lub wymienić kocioł Ogniwko Classic 24 kW na inne ekologiczne źródło ciepła np. piec gazowy, pompę ciepła, ogrzewanie elektryczne.

III. Określić termin wykonania obowiązku: do 31 grudnia 2021 r.

Dziękuję za uwagę

r. pr. Miłosz Jakubowski
Fundacja Frank Bold

miłosz.jakubowski@frankbold.org

530 025 442

 ITPE INSTYTUT TECHNOLOGII
PALIW I ENERGII

 Frank Bold